

NIEUWSBRIEF 15

Vrienden van Park Darwin

www.vriendenvanParkDarwin.nl - Facebook: @vriendenvanParkDarwin

September 2019

Woord vooraf

Het weer voorbij die mooie, soms veel te warme, zomer. In deze Nieuwsbrief blikken we terug.

Sonja schrijft onder andere over de ontwikkelingen in het bestuur, het aankleden van het tuinhuis en de druk bezochte Boekettendag.

Maartje kijkt alvast vooruit naar de grote tuinklussen voor de komende weken, zoals het bijplanten van bollen en het renoveren van een border.

Dit keer twee interviews van Jan: met een vrijwilliger en met de ontwerpster van de Bloementuin. Jan doet ook verslag van de zomerexcursie naar de Vlinderhof in De Meern met een interessante tuin van Piet Oudolf.

Jos schrijft over de heel bijzondere burens die deze zomer in het park bivakkeerden: een lawaaiige familie boomvalken.

Het was een mooi seizoen met veel tuinactiviteiten, dus weer een goed gevulde Nieuwsbrief.

Herfst!

Gulle donateur

Onlangs heeft zich een nieuwe donateur aangemeld. Hij verblijdde de vereniging met een grote hoeveelheid prachtige foto's van de Bloementuin en het Park van Darwin, zoals de breedbeeld foto hieronder en op de laatste bladzijde. Hij schreef erbij: "Mijn foto's zijn het bewijs voor de vereniging dat er in stilte mensen zijn als ik die al jaren heel veel geluk en inspiratie beleven aan het Park Darwin en de inspanningen van de vrijwilligers om het instant te houden zeer op prijs stellen. HULDE!"

Agenda

Zaterdag 23 november: vrijwilligersdag in de Hortus Botanicus van 11.00-14.30u (alleen voor genodigden).

Tuinwerkdagen

Op de volgende dagen en tijden wordt er door vrijwilligers in de tuin gewerkt, altijd onder leiding van een tuincoördinator:

- maandag 09.00-12.30u
- woensdag 09.00-12.30u
- 1e en 3e zaterdag van de maand, 13.00-16.00u

Meld je ook aan als vrijwilliger, we hebben je hulp hard nodig. Gereedschap is aanwezig, je kunt zo aan de slag!

Openingstijden tuin

- Van 1 april tot 1 okt.: open van 9-19u, na ingang wintertijd van 9-17u.
- Van 1 nov. tot 1 maart is de tuin gesloten voor publiek.
- Van 1 mrt tot 1 april: open van 9-17u.

Van de voorzitter

door Sonja Vetter

De tuin in de zomer. Het klinkt misschien vreemd maar in de zomer is er minder werk te doen dan in de hele periode daarvoor: de tuin is 'gezet'. Dat betekent niet dat er geen werk is voor onze vrijwilligers maar het grote werk moet echt gedaan zijn vóór de zomervakantie. Dus staat de tuin in zomerpracht er schitterend bij, volgens velen een lust voor het oog. Is het jammer dat de tuin nog steeds relatief onbekend is? Ja en nee. Ja, want een bekende tuin krijgt meer aandacht en loopt minder gevaar om, zoals in 2016 dreigde, opgeheven te worden. Maar nee, want de rust en serene sfeer die van de tuin uitgaan zijn enorm waardevol. We moeten laveren tussen deze zaken door.

Bestuur. In de vorige Nieuwsbrief werd een nieuw bestuurslid aangekondigd: Caroline Koldewey. Helaas heeft zij wegens lichamelijk ongemak alweer afscheid moeten nemen zodat de functie PR&Communicatie alweer vacant is. We zoeken opnieuw een functionaris die dit onderdeel op zich wil nemen. Kent u iemand? Geef je op bij de secretaris. Afscheid ook van Joeri van den Steenhoven die een mooie functie in Leiden heeft aanvaard en door de trieste gebeurtenis van vorig jaar toch al geen tijd meer had voor het bestuur. Wij danken hem voor het werk dat hij met betrekking tot de toekomstscenario's door de studenten van Van Hall Larenstein, heeft gedaan.

Kascommissie. In Nieuwsbrief 14 al aangekondigd: er is een nieuwe kascommissie nodig. Het is fijn dat twee van onze leden, Alfred Gouw en Vital van Looveren, bereid zijn gevonden voor 2020 deze taak waar te nemen.

Tuinhuis. Er is door vrijwilligers veel werk verzet: van binnen geschilderd, tegels geplakt, lampen aangelegd, het werkhok ingericht, tafels en stoelen aangeschaft. Het wachten is nu op de goedkeuring door de inspecteur van Bouw- en Woningtoezicht alvorens het groene dak en de zonnepanelen worden aangebracht. Helaas werden we ook geconfronteerd met een poging tot inbraak; er werd een ruit vernield maar het lukte de dader(s) niet om binnen te komen. We hopen dat het hierbij blijft.

Activiteiten. De excursie naar de Vlinderhof was een groot succes, zie elders in de Nieuwsbrief. De mini-tuincursus "Herfst" was kennelijk te weinig bekend gemaakt, er kwamen maar twee belangstellenden op af. In augustus stonden we op de markt aan de Van 't Hofflaan. En dan de Boekettendag op 22 september, net als vorig jaar een enorm succes! Meer dan 300 mensen, 150 boeketten geplukt, jam, honing, en plantjes verkocht. Veel nieuwe leden ingeschreven. Nog niet eerder hebben zoveel vrijwilligers meegeholpen. De nazit die weer voorzien was van lekkere hapjes door buurtbewoner Frédéric was een goede afsluiting. Zie ook de leuke foto's op onze website en facebookpagina. Eind september stonden we op de Burendag Jeruzalem met informatie over de cursus "Bloemen in je tuin" voor bewoners die Maartje in november zal geven.

Toekomst. In de maand oktober zullen de werkdagen in de tuin worden ingevuld als Bollenplantdagen. Ook wordt het nogal verwilderde stuk tuin waar eerst het tuinhuis was gepland opnieuw ingeplant; hiervoor is een nieuwe borderindeling ontworpen. En we gaan ons buigen over de activiteiten die we in het nieuwe tuinhuis gaan ontwikkelen. Maar dan is het zeker 2020!

Uitzakken na de Boekettendag

Tuinontwikkelingen

door Maartje der Kinderen

Hoe staat de tuin erbij na de 'blikseminslag' van een zeer succesvolle Boekettendag? Het antwoord op deze vraag is: eigenlijk heel goed. Natuurlijk zijn vrijwel alle verbena's geplukt en nog zowat, maar de hulp bij het plukken door onze tuiniers heeft echt effect gehad. De herfst heeft wel echt toegeslagen in de tuin, overal hangen spinnen en er zijn veel vruchten van planten te vinden die ook prachtig verwerkt zijn door verschillende bezoekers in hun boeket.

Met het begin van de herfst ligt de volgende belangrijke tuinklus op ons te wachten, het bollenplanten. De eerste drie weken van oktober hebben we daar op maandagen en woensdagen onze handen aan vol. Dit jaar planten we er zo'n 1500 bollen bij, een selectie van de soorten van vorig jaar. Dus 'meer van hetzelfde' om het effect in het voorjaar te versterken.

Ook de hele maand november gaan we op volle sterkte door! Dan komt renovatie van de border links naast het tuinhuis aan bod. Door de bouwwerkzaamheden is deze border verrommeld, hoog tijd om er weer een mooie asterborder van maken. Bij het oorspronkelijke ontwerp was de herfstaster de themaplant op deze plek en dat houden we graag in ere. Planten die we hebben gaan we scheuren en we voegen enkele nieuwe soorten toe waaronder twee vlinderstruiken ter ondersteuning van de tanende biodiversiteit.

Met datzelfde doel hebben we naast de regenton ook twee open watertonnen op het terras naast het tuinhuis gezet. De bedoeling is dat vogels, insecten en andere beestjes hiervan gaan profiteren. In de lage ton hebben we al waterplanten gezet, de hoge moet nog even in balans komen als ex wijnvat maar dat komt goed.

Aquareel cursus

In juli werd in de Bloementuin een minicursus aquarelleren gegeven door Carla Budding, beeldend kunstenaar en lid van onze vereniging. Voor de cursisten was dit een eerste kennismaking met de aquareltechniek. Het was helaas nogal somber weer maar de deelnemers wisten er toch wat van te maken. Carla en de cursisten waren erg enthousiast over de 'schilderachtige' plek en komen volgend jaar graag weer.

Vrijwilliger aan het woord

Interview met Jules Schaper

door Jan Dijk

Jules vertelt:

"Op internet kwam de Bloementuin van Darwin zomaar voorbij. Die naam op zich al, het leek me fantastisch! Ik meldde me gelijk aan. Al moet ik ervoor helemaal ergens uit het Oostelijk Havengebied komen, want daar woon ik. Al jaren had ik geen tuin, maar heb nu wel 2 bloemenapps. Zit de hele dag op internet, op allerlei plaatsen doe ik dat. Dat is op den duur niet goed voor je hoofd. Die tuin is een mooie compensatie. Soms zie ik er best tegenop om te komen. Maar ga dan wel en knap er steeds weer van op.

Eerlijk gezegd, vroeger was ik meubel- en fietsenmaker; nu websitemaker. Voor allerlei clubs. Die computerbusiness ben ik zomaar ingerold. Vertaler Engels was ik, en eigenlijk nog steeds. Ik schrijf ook zelf, vooral verhalen. Verder heb ik een clownsopleiding gevolgd in Londen. Ben nu 52 en moet zorgen goed aan de bak te blijven; als freelancer werk ik her en der. Gaat wel lukken. Soms even een pas op de plaats. In mijn jonge jaren werkte ik trouwens elk jaar bij een boer in Noord-Limburg, fijn! Later deed ik veel aan hardlopen en ook aan judo.

Vader was landbouwkundige in Suriname, in het mooi gelegen Wageningen, midden in het rijstdistrict Nickerie; het is er nu behoorlijk aan het vervallen, al staan er nog altijd mooie villa's, hoor ik. Vanuit Wageningen (NL) verhuisden mijn ouders – nog zonder kinderen – ernaartoe. Ze woonden er een beetje in een Nederlandse enclave. Eerder was vader als Nederlander KNIL-militair geweest tijdens de Indonesische onafhankelijkheids-oorlog.

Moeder had o.a. Spaans bloed en was van alle markten thuis (heb ik dus van haar) en heel veelzijdig. Ik hield heel veel van haar. Helaas, beiden zijn niet lang geleden overleden. Híj verbleef nog een paar jaar in een heel goed Nederlands tehuis voor Indische ouderen en oud-KNIL-ers, ook weer in Wageningen (NL). Als de jongste ben ik helaas ná hun terugkeer in Nederland geboren, in het Limburgse Horst.

Voor de vereniging houd ik de website bij; die heb ik laatst opnieuw ingericht. Nu werk je er eens keihard aan, dan laat je het een tijdje rusten. Maar doe het best graag. Elke woensdagochtend ben ik in de tuin te vinden, het is die dag een leuke club mensen. Verder ben ik op dit moment actief betrokken bij een woongemeenschap in oprichting, in Haarlem. Hoop een keer naar Indonesië te kunnen reizen, veel liever dan naar Suriname. Voorlopig ga ik met alle dingen gewoon door. En de tuin ligt er mooi bij."

DAM DOET: leerlingen in de tuin

Leerlingen van De Amsterdamse Mavo (DAM) aan de Linnaeushof doen elk jaar twee maatschappelijke participatie projecten buiten de school. Dan steken de kinderen de handen uit de mouwen voor buurtinitiatieven. Dit alles volgens het Pay it Forward model van de school waarin de kinderen leren iets voor een ander te doen zonder hier zelf per se beter van te worden. In het kader van DAM DOET werkten er in juli drie leerlingen een ochtend mee met de vrijwilligers in de Bloementuin. Het gewroet in de aarde viel ze lang niet mee maar ze hebben goed meegeholpen.

Excursie naar de Vlinderhof

door bezoeker Jan Dijk

Eind augustus waren we met een groep van 12 mensen in de Vlinderhof in De Meern, bij Utrecht. De Vlinderhof ligt midden in het Máximapark, dat het hart is van de wijk Leidsche Rijn van de gemeente Utrecht, en zo groot als de binnenstad van Utrecht, dus een soort Central Park in die wijk. Het wandelpad om het park meet 10 km! Alles is nog nieuw. Door en rondom het park is een van ver duidelijk zichtbare honingraatwal, de Parkpergola, met vaak begroeiing; incompleet nog. De Vlinderhof ligt helemaal in het midden. Vanaf een heuvel kun je mooi uitkijken. Er stond een buitenhuis Vlinderhof. Het is dus geen vlindertuin, de vergissing maakt men nogal eens. De wereldberoemde Piet Oudolf heeft het park ontworpen, veel was er nog niet in Nederland van hem te zien; wel in het buitenland. De beeldentuin van het Singermuseum is ook van Oudolf.

De hof bestaat uit gevarieerde en bloemrijke percelen met groen gras ertussen. De percelen zijn afgegrensd door een rij kinderhoofdjes. Per plantsoort zijn de perceeltjes klein. De tuin wordt beheerd door een stichting, die wel 50 actieve vrijwilligers kent, die op zaterdag en op woensdagavonden in groten getale de handen uit de mouwen steken. Bovendien, veel deelnemers hebben een eigen perceeltje 'in beheer'. Die lopen er wel eens extra langs. Er komt een nieuw tuinhuis, het oude is aan vandalisme ten offer gevallen. Zelf vond ik bijzonder, dat alle plekken heel goed bereikbaar zijn, je kunt overal bij om onkruid weg te halen en zo. De variëteit is enorm. Van die heel hoge planten zoals bij ons zagen we vrijwel niet, het zijn soms kleinere variëteiten. Het onkruid lijkt goed onder controle te zijn. Er is een geplastificeerd boekje met ringbandje te koop, waarin alle aanwezige planten zijn vermeld - met foto. Ruim 200! We zijn onder de indruk van de fraai vormgegeven en goed onderhouden tuin. Bij tuinrestaurant Anafora trakteerde uw vereniging de Darwinners na afloop op koffie.

Boomvalken in het Darwinplantsoen

door Jos Brouwer

Afgelopen zomer heeft met succes een paartje boomvalken gebroed in een van de grote populieren naast de Bloementuin. Best bijzonder, want in Nederland broeden slechts 450 à 700 paren (in 1975 nog 1000). De boomvalk is iets groter dan de torenvalk, de meest algemene valk in Nederland (3000-6000 paren, in 1975 nog het dubbele). Boomvalk en torenvalk staan op de rode lijst van kwetsbare broedvogels. Van de slechtvalk, die flink groter is dan de boomvalk, komen 150 broedparen voor in Nederland, en dat aantal groeit gestaag.

Volwassen boomvalken hebben een zogenaamde rode 'broek' aan en hebben baardstrepen langs hun wangen. Ze broeden op het platteland, maar ook langs bosranden en in parken. Ze overwinteren in Afrika en komen eind april terug in Nederland. Ze eten libellen en kleine vogels zoals zwaluwen en zangvogeltjes die ze in de vlucht vangen. Boomvalken maken voor hun nest gebruik van (oude) kraaiennesten. In mei heb ik gezien en vooral gehoord dat 'ons' paartje boomvalk in gevecht was met een stelletje kraaien die in de populier een nest hadden. Het ging met veel kabaal gepaard. De boomvalken wonnen! In de "Vogelatlas van Nederland" staat dat de boomvalk veel minder luidruchtig is dan vroeger, maar dat gold in het geheel niet voor onze boomvalken.

Dat er drie kuikens 'vliegvlug' geworden zijn is denk ik een flinke prestatie. Als de jongen vliegvlug zijn, worden ze nog vijf weken gevoerd door de ouders. Daarna breekt een kwetsbare periode voor de jongen aan: ze moeten nog leren om prooi te vangen maar aan de andere kant kunnen ze nog makkelijk zelf een prooi vormen voor bv de havik.

Foto's: Johan Koning
Op de website van de
vereniging staan meer foto's

Een bijzondere bezoeker op de Boekettendag

door Jan Dijk

Ze was er. Op die ongelooflijk drukke en succesvolle boekettendag. Ik hoorde iemand vlakbij zeggen: "Ik heb deze tuin ontworpen." "Bent u dan mevrouw Hofman-Kuper?", interrumpeerde ik. "Ja, dat ben ik." In hoogsteigen persoon. Hennie Hofman-Kuper, de oorspronkelijke bedenker van het beplantingsplan. Een buitenkans bood zich aan.

Al woont Hennie in Bussum, ze komt vaak. En geniet dan volop. Iets kan ze nog wel van haar ontwerp herkennen. Zo'n vaste plantentuin is als openbaar groen tegenwoordig niet meer te betalen. "Geweldig wat jullie nu allemaal doen!" Haar man, die parkontwerper was, heeft zijn heup gebroken en ligt juist nu in het ziekenhuis. Laat hem er snel bovenop komen (is weer thuis wanneer ik dit schrijf)! Hij was al wat moeilijker ter been, maar komt af en toe mee.

Ze heeft in 1963 het beplantingsplan van onze tuin ontworpen, na een studie tuinen en landschapsontwerpen. Ze stopte uit vrije wil met haar baan in 1964 bij Beplantingen toen ze zwanger bleek en ging als freelancer werken. "Ik kom uit een gezin waar het vanzelf sprak dat een vrouw zelfvoorzienend is."

Nauw werkten ze samen met onze parkontwerper, de beroemde Hans Warnau, sinds haar man bij hem compagnon was; zie ook de Nieuwsbrief van april en de website. "Wat een fijne en creatieve man was dat. Hij wilde precies weten wat hij zou zeggen en sprak daarom zorgvuldig. Hij kon goed luisteren." Met zijn weduwe hadden ze tot haar overlijden in 2017 geregeld contact.

Na 18 jaar richtten ze hun eigen ontwerpbureau op. Ze hebben twee zoons, beiden in het groen werkzaam. Her en der heeft ze tuinen ontworpen, meestal privé. Net niet voor de koningin. Maar ook bijvoorbeeld het groen in de Amsterdamse Poort. Ze kijkt er met genoeg op terug. Nu doet ze het niet meer.

De Boekettendag is de enige dag in het jaar waarop een ieder een bos bloemen bij ons mag plukken. Dit jaar was het een volop zomerse eerste herfst dag. Soms kon je over de hoofden lopen. Op deze bijzondere dag meldt Hennie zich aan als lid van de vereniging. Want dat was ze nog niet.

Vereniging Vrienden van Park Darwin

Je kunt op verschillende manieren Vriend zijn van de vereniging:

- **Leden** betalen €10 per jaar en kunnen meepraten en meebeslissen op de ledenvergaderingen.
- **Vrijwilligers** werken één of meer dagdelen per maand mee in het onderhoud van de tuin, altijd onder leiding van een tuincoördinator.
- **Donateurs** steunen de vereniging met een vrijwillige financiële bijdrage.
- **Belangstellenden** ontvangen alleen de nieuwsbrief.
- **Combinaties.** Een vrijwilliger is niet automatisch lid. Als je naast het meewerken in de tuin ook financieel wilt bijdragen en lid wilt worden, of als je als lid ook in de tuin aan de slag wilt, kun je dit opgeven bij anna@vriendenvanparkdarwin.nl. Als je als lid méér betaalt dan het lidmaatschap, ben je automatisch ook donateur.

Alle Vrienden ontvangen de nieuwsbrief.

Bankrekening: NL93 SNSB 0935 4092 54 t.n.v.
Vereniging Vrienden van Park Darwin, Amsterdam.

Voor het laatste nieuws volg ons op

Facebook

www.facebook.com/vriendenvanparkdarwin
of nog beter, like ons

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Jos Brouwer, Jan Dijk, Maartje der Kinderen, Anna Tomson, Sonja Vetter
Redactie: anna@vriendenvanparkdarwin.nl

